

نهیضت آزادی ایران

تاسیس ۱۳۲۰

۲۰۵۶

۸۶/۱۲/۱۷

اعتراض به انتخابات غیر آزاد

مشارکت، تنها در حوزه‌هایی که امکان رقابت موثر وجود دارد

"اگر ما مجلس آزاد مستقلی نداشته باشیم که متعلق و منبعث از تمام ملت باشد دیر یا زود جمهوری اسلامی مانند سلف خود مشروطیت سلطنتی، با حفظ صورت و عنوان، تبدیل به نوعی استبداد و نظام طاغوتی متکی به استیلاي خارجی خواهد شد. همیشه و در همه جای دنیا استبداد از روزی شروع شده است که یک شاه، یک خاندان، یک طبقه و حتی یک مکتب خواسته است، ولو با حسن نیت و به قصد خدمت، خود را یگانه مالک، یگانه مسوول و یگانه مأمور بر سایرین تصور و بر جامعه تحمیل نموده، وقعی به رضایت و رأی مردم ننهند. در حالی که مجلس‌های شورای واقعی و آزادی‌های اجتماعی آخرین و بلکه یگانه سنگرهای استقلال کشورها و ضامن بقا و سعادت ملت‌ها هستند"

(برگرفته از نطق پیش از دستور شادروان مهندس بازرگان

در مجلس اول، به تاریخ ۱۳۶۲/۵/۲۰)

هم‌میهنان عزیز

انتخابات مجلس هشتم شورای اسلامی در شرایطی پیش روی ملت و فعالان عرصه‌ی سیاست ایران قرار دارد که جریان حاکم با رد گسترده‌ی صلاحیت نامزدهای نمایندگی، عملاً انتخاباتی غیرآزاد و غیر رقابتی را به نمایش گذاشته است. رد صلاحیت نزدیک به ۲۲۰۰ نفر از کاندیداهای مستقل و وابسته به احزاب سیاسی اصلاح‌طلب، حاوی پیامی روشن از سوی جریان حاکم بود، مبنی بر آن که اراده‌ی این جریان در راستای تعطیل جنبش اصلاح‌طلبی و مطالبات آزادی‌خواهانه‌ی ملت شریف ایران قرار گرفته است.

نکته‌ی قابل تامل در رد گسترده صلاحیت‌ها آن است که صلاحیت قریب به اتفاق نامزدهای شاخص و دارای سوابق روشن، از جمله برخی از وزیران پیشین، نمایندگان مجلس، استانداران و نیز نامزدهای حزب جبهه‌ی مشارکت ایران اسلامی، سازمان مجاهدین انقلاب اسلامی و نهضت آزادی ایران رد شده است. این خود نشان از برنامه از پیش طراحی شده‌ی دارد که نه تنها با نهضت آزادی ایران، به مثابه‌ی یک حزب، بلکه با اصل تحزب و جنبش ملی آزادی خواهی ایران، سر دشمنی دارد و این بار به پشتوانه‌ی قدرت مبتنی بر مثلث نظامی- مالی - امنیتی بدون هرگونه تعارفی، به حذف رقیبان پرداخته است.

عملکرد نهضت آزادی ایران پس از انقلاب اسلامی نشان از آن دارد که راهبرد اصلی این حزب برای حضور در عرصه‌های انتخابات، « تقویت فرآیند دموکراسی » بوده و از این رو همواره عرصه انتخابات را فرصتی برای پیگیری این راهبرد قلمداد کرده است. این حزب دیرپا، با تکیه بر مشی مبارزه‌ی اصلاح‌طلبانه، قانونی و علنی، همواره تا حد امکان در عرصه‌ی انتخابات حضور داشته و تا آنجا که ظرفیت دموکراتیک نظام سیاسی و رفتار حاکمیت اجازه داده است، این حضور را به « مشارکت در انتخابات » نزدیک کرده است. متأسفانه، در انتخابات پیش رو، این ظرفیت دموکراتیک نسبت به گذشته چنان کاهش یافته است که در تحلیل اولیه امکان هرگونه مشارکت اثر بخش از احزاب دموکراسی‌خواه سلب شده است.

نهضت آزادی ایران حضور و مشارکت در انتخابات گوناگون را حق خود و آحاد ملت ایران بر می‌شمارد و در عمل نیز علاقه‌مندیش به برخورداری از این حق را بارها نشان داده است. از همین رو، حضورش را در عرصه انتخابات کنونی با نام نویسی نامزد ها رسمیت بخشید و تعدادی از اعضای این حزب در تهران و شهرستانها برای شرکت در انتخابات ثبت نام کردند. البته بدیهی است که نهضت آزادی ایران، همچون سایر گروه‌های سیاسی، شناخت روشنی از رفتار شورای نگهبان داشته و رد گسترده صلاحیت‌ها را دور از انتظار نمی‌دانست. اما، این شناخت دلیلی برای خودداری از نام نویسی برای انتخابات نبوده است. نهضت آزادی ایران هیچ‌گاه داوطلبانه حقوقش را ترک نکرده است و چنین باور دارد و می‌داند که پذیرش ظلم از اعمال ظلم بدتر است.

حال، با نگاهی به فرایند پیموده شده در انتخابات کنونی، متوجه می شویم که رفتار حکومت در رد گسترده و بی‌سابقه‌ی صلاحیت نامزدهای اصلاح‌طلبان و سپس تایید صلاحیت معدودی از چهره‌های کم‌تر شناخته شده و غیر حزبی کاملاً برنامه‌ریزی شده بوده و با اهداف سیاسی خاصی صورت پذیرفته است. متأسفانه، برخلاف کشورهای دموکراتیک، که انتخابات را فرصتی برای بسط دموکراسی و تقویت همبستگی ملی می‌پندارند، تمامیت‌خواهان حاکم در جمهوری اسلامی ایران انتخابات را به عنوان فرصتی برای سرکوب و حذف مخالفان و منتقدان تلقی

می‌کنند. به این نکته باید توجه داشت که حاکمیت تمامیت‌خواه، گروه‌های اصلاح‌طلب را در وضعیتی قرار داده است که گزینش هر یک از تاکتیک‌های شرکت یا عدم شرکت، صدمات سیاسی و اجتماعی گوناگونی را متوجه این احزاب خواهد کرد. این تنها بخشی از برنامه چند وجهی برای حذف بنیادین اصلاح‌طلبان از عرصه سیاسی است. در نتیجه، در انتخابات پیش رو، تنها در نظر گرفتن موارد غیررقابتی و غیرآزاد بودن انتخابات در سنجش میزان تقویت فرآیند دموکراسی مفید نیست و بسیاری از «ملاحظات عملی» نیز باید از سوی گروه‌های سیاسی مورد توجه قرار گیرد. تمام این ملاحظات نظری و عملی در رویارویی با برنامه امنیتی و چند وجهی حاکمان تمامیت‌خواه باعث شده است که برخی از گروه‌های اصلاح‌طلب با قرار گرفتن در وضعیت «نه شرکت، نه عدم شرکت» در واقع یک تاکتیک میانه به عنوان «مشارکت محدود» را انتخاب کنند. از نظر این گروه‌ها این گزینه تنها راه گذار از شرایط دشوار کنونی بوده است.

فعالان سیاسی باید در نظر داشته باشند که این انتخابات به همان اندازه چند لایه و پیچیده است که انتخابات پیشین ریاست جمهوری چنین بود. در واقع، انتخابات دور هشتم مجلس شورای اسلامی روی دیگر سکه انتخابات دور نهم ریاست جمهوری است.

به موجب اصول قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران، مفاد اعلامیه‌ی جهانی حقوق بشر و تعهداتی که نظام جمهوری اسلامی در عرصه‌ی بین‌المللی پذیرفته است، "مشارکت در انتخابات گوناگون و تلاش برای دستیابی به قدرت سیاسی" نه تنها از جمله حقوق سیاسی و شهروندی آحاد ملت و احزاب و گروه‌های سیاسی است که بخشی از حقوق انسانی افراد محسوب می‌شود. سلب این حقوق از ملت در حکم نقض آزادی‌ها و حاکمیت ملت است که در نهایت به تضعیف حاکمیت ملی و استقلال سرزمین ایران منجر خواهد شد. از این رو، یادآور می‌شویم که جمهوری اسلامی نظامی برآمده از انقلاب اصیل و مردمی ۱۳۵۷ است و فقدان دو آرمان آزادی و استقلال آن را در معرض استحاله و بی‌هویتی قرار خواهد داد و هشدار می‌دهیم که تمامیت‌خواهی بزرگ‌ترین ضربه را بر این پیکره وارد خواهد کرد.

در حال حاضر، به لحاظ سنجش معیارهای انتخابات آزاد، سالم، رقابتی و عادلانه، نهضت آزادی ایران انتخابات دوره هشتم مجلس را تاسف‌بار ارزیابی می‌کند. در شرایطی که امکان عرضه‌ی لیست‌های کامل برای اصلاح‌طلبان در بیشتر حوزه‌ها وجود ندارد و مجموعه‌ی گزارش‌ها، بیان‌گر آن است که سرنوشت نزدیک به دویست کرسی مجلس از پیش تعیین شده است، در حدود شصت حوزه نیز رقابت اصلی بین افرادی از جریان محافظه کار خواهد بود و در برخی از حوزه‌ها صلاحیت چند نامزد اصلاح طلب با هدف شکستن آرای آنان به وسیله خودشان تایید شده است، تنها نمایندگانی به حال مجلس و ملت ایران مفید خواهند بود که به سوگندی که یاد خواهند کرد، پای‌بند بوده، منش و روشی چون شهید مدرس، دکتر مصدق و مهندس بازرگان در مجالس

پیشین را برگزینند. مشی و عملکرد نمایندگانی نظیر زنده‌یاد احمد بورقانی و حجت‌الاسلام والمسلمین حسین انصاری راد در مجلس ششم آتش این امید را پایدار می‌دارد که اگرچه مصدق‌ها، مدرس‌ها و بازرگان‌ها از دنیا رفته‌اند، روش این بزرگان، که مبتنی بر شهامت و تقوای سیاسی بود، همچنان در جامعه‌ی ما وجود دارد و مورد انتظار مردم است.

نهضت آزادی ایران، از آن‌جا که همواره معتقد به فعالیت جمعی و مشارکتی کلیه اصلاح‌طلبان و دموکراسی‌خواهان بوده، هرگونه تقابل، خودمحوری و تکروی را مایه‌ی شکست جنبش دموکراسی‌خواهی می‌داند، با وجود مشاهده گزارش موارد پرشمار نقض آزادی و سلامت انتخابات و غیر رقابتی بودن انتخابات مجلس هشتم در بیشتر حوزه‌ها و با توجه به این که به دلیل رد صلاحیت گسترده‌ی اعضای این حزب و عموم اصلاح‌طلبان پیشرو امکان مشارکت و فعالیت انتخاباتی مؤثر از سوی ایشان در سراسر کشور ممکن و مقدور نیست، به مردم عزیز ایران پیشنهاد می‌کند که به منظور اعتراض به انتخابات فرمایشی، تنها در حوزه‌هایی که امکان رقابت مؤثر وجود داشته باشد به نامزدهایی رای دهند که می‌توانند با پیروی از روش و منش مدرس‌ها، مصدق‌ها، بازرگان‌ها و سحابی‌ها، شجاعانه به دفاع از حق حاکمیت ملی و حاکمیت ملت ایران پرداخته، آزادی مردمان را به مال و مقام ناچیز دنیا ن فروشند.

نهضت آزادی ایران، ضمن تصریح این که انتخابات مجلس هشتم از معیارهای انتخابات آزاد، سالم و رقابتی فاصله‌ی چشم‌گیری دارد، یادآور می‌شود که تشکیل مجلسی که حاصل این انتخابات باشد، علاوه بر آن که نشان از کوتاهی شورای نگهبان در انجام وظایف قانونی آن و عزم این نهاد در نقض و محدود ساختن هرچه بیشتر حاکمیت ملت دارد، نشانگر هژمونی و غلبه‌ی بینش "تمامیت‌خواهی" است.

نهضت آزادی ایران تنها مشارکت در انتخابات حوزه‌هایی را که در آن‌ها امکان رقابت مؤثر وجود دارد برای استمرار فرآیند دموکراسی مفید می‌داند و در آستانه‌ی سال نو از خداوند علیم و حکیم برای هم میهنان عزیز صبر و تلاش بیش از پیش در راستای تحقق حقوق اساسی ملت ایران آرزو می‌کند. والعاقبه للمتقین.

نهضت آزادی ایران

پانوش:

۱. نقل مضمونی ماده‌ی ۲۱ اعلامیه‌ی جهانی حقوق بشر